

Zorg voor ons landschap
DAT DOEN WE SAMEN

- 723 kinderen onder twaalf jaar waren 1373 uur actief in de natuur
- 93 middelbare scholieren waren 274 uur aan de slag in het landschap
- 190 vaste vrijwilligers landschapsonderhoud waren 3003 uur bezig met kleinschalig landschapsonderhoud
- 476 bewoners werkten samen 1778 uur op de Natuurwerkdag
- 16 vrijwilligers van het promotieteam hielpen de organisatie met hun inzet van 1103 uur. Via hen kwamen 2000 mensen in aanraking met het werk van Landschapsbeheer Flevoland

Zorg voor ons landschap
BAKENS IN DE TIJD

- Van 173 objecten in het Flevolandse watersysteem is de cultuurhistorische waarde bepaald
- 128 groene vrijwilligers werkten samen 2297 uur aan soortenbeheer

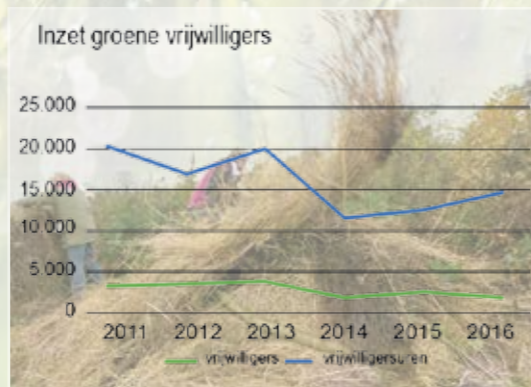
Zorg voor ons landschap
RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

- 161 vrijwilligers besteedden samen 5466 uur aan het monitoren van soorten
- Op 70 ha natuur- en bosterrein werden kleinschalige beheerwerkzaamheden uitgevoerd

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

- Op bijna 11.000 ha agrarisch land werden de weidevogels actief beschermd
- 83 knotwilgen en 156 fruitbomen werden gesnoeid
- 3 schoolpleinen werden vergroend
- 16 km wandelpad werd bijgehouden

Jaaroverzicht 2016

2016 in cijfers

Landschapsbeheer Flevoland kijkt terug op een mooi jaar waarin we weer samen met vrijwilligers actief aan de slag zijn gegaan in het landschap van Flevoland. En met een geweldig resultaat: 1870 groene vrijwilligers waren in 2016 goed voor 15.484 uur werk. Het jaar werd traditiegetrouw 'afgesloten' met de natuurwerkdag. Op die dag waren 384 mensen, jong en oud, actief op 18 locaties in Flevoland. Uw betrokkenheid in welke vorm dan ook heeft hier aan bijgedragen. Daarvoor wederom hartelijk dank!

Een aantal van onze projecten in natuur en landschap van Flevoland zijn ook in 2016 weer mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij. Reis mee langs deze projecten op de kaart van Flevoland, scan de QRcode hiernaast of via <http://bit.ly/NPLinFlevoland>.

Geert Gielen, directeur

projecten per gemeente

Gemeente Lelystad

Natuurrijk Lelystad

Lelystad is een groene stad met tal van mogelijkheden voor de natuur. Maar hoe ontwikkelt die natuur zich nu? Waar liggen nog kansen? Meten is weten. Met de gegevens, die de bewoners van Lelystad in het veld verzamelen, wordt steeds duidelijker hoe de natuur zich ontwikkelt. Aanbevelingen worden gedaan waar kansen liggen voor de gemeente om het nog beter te doen.

Klik, wat loopt daar in de tuin?

Bij zestig bewoners heeft een week lang een camera in de tuin gehangen. Het apparaat reageert op beweging en maakt vervolgens een filmopname van 30 seconden. De egel is de meest geziene gast in 25 procent van de tuinen. De bunzing is voor Flevoland de meest spannende soort. Tuinen met een vijver, waar de bunzing bruine kikkers kan vangen, zijn populair. De vos komt in 1 op de 5 tuinen voor, veel meer dan menigeen vermoedt.

Gemeente Almere

Eetbaar lint

Samen met 200 leerlingen en de gemeente Almere is gestart met de aanleg van een eetbaar lint. Een opvallende, bloemrijke strook waar mensen de vruchten mogen plukken en gebruiken. Bij ontwerp en beheer is het uitgangspunt dat (bio)diversiteit behouden blijft en dat vogels, kleine zoogdieren en insecten hier voldoende voedsel, beschutting en overwinteringsplekken kunnen vinden.

Succesvol snoeiseizoen

We kunnen terug kijken op een zeer geslaagd snoeiseizoen in Almere met de cursus 'Snoeien van fruitbomen'. Ook is de Hoogstambrigade van oud-cursisten in het najaar elke woensdag op verzoek van Stad & Natuur aan de slag gegaan om ongeveer 100 fruitbomen een hoognodige snoeibeurt te geven.

Gemeente Zeewolde

Vrijwilligers inventariseren natuur in hun gemeente

Hoe divers is de natuur in de stad en waar komen beschermde soorten voor? Twee vragen waar de gemeente Zeewolde graag een antwoord op wil hebben om hiermee rekening te kunnen houden in het groenbeheer. Reden om aan Landschapsbeheer te vragen om samen met vrijwilligers onderzoek te doen in de bebouwde kom.

Vrijwilligers beheren Gronddepot

In het grootste deel van het gronddepot in Zeewolde mag de natuur haar gang gaan. Hier ontstaat natuurbos. Om dit deel toegankelijk en gevarieerd te houden, werkt hier regelmatig een enthousiaste groep vrijwilligers. Ook helpen steeds maatschappelijke stagiaires mee. De succesvolle proef in 2016 met schapenbegrazing wordt opgeschaald.

Gemeente Urk

Fauna onderzoek

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling rijst al snel de vraag of het gevolgen kan hebben voor beschermde soorten. En zo ja, welke natuurlijke maatregelen kan je dan nemen om deze gevolgen zo goed mogelijk te beperken? Landschapsbeheer wordt regelmatig gevraagd om op dit vlak mee te denken. Zo ook voor de gemeente Urk bij plannen voor het plaatsen van lantaarnpalen langs een fietspad door het bos en langs het water. Op het eerste gezicht een ideale vliegrouwe voor de

beschermde water- of meervleermuis, die een hekel hebben aan verlichting. Er is uiteindelijk geen vliegrouwe vastgesteld voor deze beschermde soorten. De plaatsing van de lantaarnpalen kan dus gewoon plaatsvinden.

Gemeente Dronten

Groene vrijwilligers Van Veldhuizenbos

Begin 2016 is een groep bewoners gestart met kleinschalig natuurbeheer in het Van Veldhuizenbos. Het mes snijdt zo aan twee kanten: de bewoners worden op een leuke en actieve manier betrokken bij hun directe leefomgeving en de natuur in het bos wordt versterkt. Reden voor de gemeente Dronten om dit project te financieren. Inmiddels bestaat de groep uit een 15-tal groene vrijwilligers. Tijdens de werkdagen komen er meestal ook kinderen helpen. Landschapsbeheer Flevoland ondersteunt de groep met kennis en gereedschap.

Advies essentaksterfte

De essentaksterfte neemt ook in Flevoland zichtbaar toe. Deze ziekte vormt een serieuze bedreiging voor de erfbeplantingen, die voor een groot gedeelte uit essen bestaan. De gemeente Dronten hecht groot belang aan gezonde erfsingels. Daarom heeft zij Landschapsbeheer gevraagd om bewoners van erven in het buitengebied hierover te adviseren. In 2016 is een deskundige medewerker al bij diverse bewoners langs geweest om te adviseren over wel of niet kappen van hun essen.

Gemeente Noordoostpolder

Bewonersparticipatie in Ens

Bewoners van Ens zetten zich al een paar jaar met zagen, snoeischaars, harken en zeisen vrijwillig in om hun hofje natuurvriendelijk te beheren. Maar de opslag van bomen en (overhangende) struiken groeide hen letterlijk boven het hoofd. Daarom is er in goed overleg voor beide hofjes door Landschapsbeheer een nieuw beplantingsplan

gemaakt met veel 'eetbaar' groen. In beide hofjes blijft er ook nog ruimte voor een vlinderstrook. De vrijwilligersgroep is dit najaar aan de slag gegaan om deze nieuwe plannen te realiseren.

Boomfeestdag

Op de derde woensdag in maart wordt in de Noordoostpolder al decennia lang de nationale Boomfeestdag gevierd. In 2016 hebben 350 leerlingen van de basisscholen uit de dorpen in de NOP honderden sparren en amberbomen geplant in het Kuinderbos. Landschapsbeheer levert daarvoor altijd de benodigde scheppen en hulp bij het planten.

projecten door heel Flevoland

Groene jeugd

Meer kinderen actief in een stukje natuur op het plein of in de buurt van de school. Dat was het doel van 'Groene Scholen'. Samen met ouders, leerkrachten én kinderen werd een stuk school groen gemaakt. Ook hielpen leerlingen enthousiast bij het beheer van een stukje natuur. Heerlijk een ochtend buiten aan de slag, gewapend met zaag en helm. Want zeg nou zelf: hoe stoer is het om zelf een boom om te zagen? Ook oudere jeugd is enthousiast te krijgen om in de natuur te helpen. Stagiaires, middelbare scholieren en ook tijdens de natuurwerkdag steekt de jeugd de handen uit de mouwen.

Cultuurhistorie

Watererfgoed nader bekeken

De unieke cultuurhistorische waarden van het Flevolands watererfgoed zijn slechts bij een klein publiek bekend en verdwenen daardoor vaak tijdens ruimtelijke ontwikkelingen. Op verzoek van Waterschap Zuiderzeeland heeft Landschapsbeheer de cultuurhistorische objecten in het watersysteem in kaart gebracht. In 2016 is de waarde van de objecten op deze Watererfgoedlijst bepaald met behulp van criteria van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Nu kan het waterschap gefundeerde keuzes maken welke elementen be-

waard blijven en welke vervangen kunnen worden (als dit nodig is) om het watersysteem up to date te houden.

Vrijwilligers en soortenbeheer

Groene vrijwilligers tellen al jaren de bevers: hoeveel beverburchten zijn er bezet en hoeveel bevers zwemmen er rond in Flevoland? In de winter valt een omgeknaagde boom goed op en is een beverburcht vrij eenvoudig te vinden. In de zomer tellen de vrijwilligers de bevers zelf.

foto Petra Borsch

Voor de weidevogels was 2016 een teleurstellend jaar, ook voor de vrijwilligers en agrariërs die zich met ziel en zaligheid hebben ingezet om 'hun' weidevogels te helpen. Kievitskuijken stierven massaal in het koude weer en maar 5 van de 50 grutto's hebben hun jongen groot gekregen. De vrijwillige otterspotters speuren in het winterseizoen naar sporen van de otter. Hun waarnemingen zijn mede aanleiding om op bepaalde knelpunten otterplanken aan te leggen. En met succes. Er worden sporen gevonden en een camera onder de brug leverde mooie beelden van een passerende otter op.

Zeisbrigade

In Flevoland is sinds 2016 een zeisbrigade actief. Eigenaren van veldjes, boomgaarden of andere groenstroken kunnen deze zeisbrigade benaderen

om (gratis) te komen maaien. Iedereen die zin heeft, kan die dag komen. Waarom? Gewoon omdat het leuk is.

Kenniscentrum

In 2016 hebben we zeer diverse cursussen georganiseerd, deels gefinancierd vanuit Groen en Doen. Een praktijkcursus over de vissen in Flevoland, het hoe en waarom van kleinschalige beheerwerkzaamheden of koken uit de natuur. Ook was er een cursus weidevogelbescherming, (hoogstam) fruitbomen snoeien of het juiste gebruik van de zeis. Jaarlijks staan wij op een aantal evenementen in Flevoland. Enthousiaste vrijwilligers vertellen daar de bezoekers over ons werk voor natuur en landschap. Zo leren steeds meer bewoners ons kennen en worden ze uitgenodigd eens mee te helpen bij onze vrijwilligersactiviteiten.

Kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen, als hoogstamboomgaarden, knotwilgen, hagen, struweelranden en poelen vormen een bepalende factor in het landschap. Landschapsbeheer geeft een subsidie aan particulieren en agrariërs in het buitengebied om deze aan te leggen of te behouden. Zo liet Gerard Keurentjes, biologisch veehouder in Rutten, een stuk grasland afgraven tot een plasdrasgebied. Alles voor de weidevogels zoals scholeksters, grutto's en met name kieviten.